

Examen VMBO-GL en TL
2009

tijdvak 1
dinsdag 19 mei
9.00 - 11.00 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 24 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

- 1p 1 Op welke manier wordt het onderwerp van de tekst in alinea 1 ingeleid?
- A door de aanleiding te noemen voor het schrijven van de tekst
  - B door de mening van Monique Kitze over het boek weer te geven
  - C door uit te leggen voor wie de tekst bedoeld is
  - D door vooraf een volledige samenvatting van de tekst te geven

Gebruik onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 2 en 3.

We kunnen de tekst verdelen in vijf delen :

Deel 1: alinea 1

Deel 2: alinea's 2 en 3

Deel 3: alinea's 4 en 5

Deel 4: alinea's 6, 7 en 8

Deel 5: alinea 9

- 1p 2 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea's 4 en 5)?
- A Activiteit hangt van je leeftijd af
  - B Creativiteit hangt samen met je karakter
  - C Er zijn mogelijkheden en beperkingen
  - D Sport is belangrijk
- 1p 3 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 4 (alinea's 6, 7 en 8)?
- A Belangrijke invloeden
  - B Jongeren en volwassenen
  - C Omgeving is belangrijk
  - D Talent is onmisbaar
- 1p 4 Wat is het verband tussen alinea 2 en alinea 3?
- A Alinea 2 en 3 vormen een tegenstelling.
  - B Alinea 3 geeft een toelichting op de inhoud van alinea 2.
  - C Alinea 3 noemt de oorzaak bij de inhoud van alinea 2.
  - D Alinea 3 noemt uitzonderingen op de inhoud van alinea 2.
- 1p 5 In de alinea's 4 tot en met 9 wordt een aantal vragen gesteld. Hoe kun je de inhoud van die vragen het beste weergeven? Het zijn vragen
- A naar de mening van Sitskoorn over haar eigen boek.
  - B over de ervaring van Sitskoorn in het veranderen van haar eigen brein.
  - C over fouten en onduidelijkheden in het boek van Sitskoorn.
  - D over uiteenlopende kanten van het onderwerp dat Sitskoorn behandelt.

- 2p **6** In alinea 5 zegt Sitskoorn: "Ik zeg niet dat alles kan."
In de alinea's 5 en 6 noemt zij een aantal factoren waarvan mensen afhankelijk zijn.
→ Noem drie van deze factoren.
- 1p **7** In alinea 6 is sprake van de invloed van de omgeving.
→ In welke andere alinea wordt het belang van de omgeving het duidelijkst aangetoond?
- 2p **8** Als een volwassene een tweede taal wil leren, zijn er volgens Sitskoorn twee tegenstrijdige factoren werkzaam.
→ Welke twee factoren zijn dat?
- 1p **9** Hoe kun je de hoofdgedachte van deze tekst het beste weergeven?
A Het veranderen van je brein kent heel veel beperkingen.
B Hoe ouder je wordt, hoe gemakkelijker je je brein kunt veranderen.
C Je brein veranderen heeft meer geestelijke dan lichamelijke gevolgen.
D Je kunt je brein veranderen en dat biedt kansen voor lichaam en geest.
- 1p **10** Wat is het voornaamste doel van de schrijfster met deze tekst?
A Zij wil dat de lezer het boek van Sitskoorn koopt.
B Zij wil de lezer ervan overtuigen dat Sitskoorn gelijk heeft.
C Zij wil haar eigen mening duidelijk maken over het boek van Sitskoorn.
D Zij wil informatie geven over het boek van Sitskoorn.

Tekst 2

- 11p **11** Vat de tekst *Het nut van pret in de nacht* samen in maximaal 150 woorden.
Besteed alleen aandacht aan de volgende punten:
- 1 het probleem dat in de tekst aan de orde wordt gesteld
  - 2 de verklaring voor dit probleem
  - 3 het lichamelijke gevolg en het geestelijke gevolg van dit probleem
  - 4 de drie fasen in het onderzoek van Meerlo en Román
  - 5 twee resultaten van het onderzoek van Meerlo en Román
  - 6 de omvang van de slaapbehoefte bij mensen
  - 7 de twee verschillende resultaten van het onderzoek naar de onderbroken slaap
  - 8 de aanbeveling die wordt gedaan.

Maak er een samenhangend geheel van. Gebruik geen telegramstijl. Geef niet onnodig voorbeelden. Tel het aantal woorden en noteer dat onder je samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3

- 1p 12 Op welke speciale doelgroep is deze tekst gericht?
- A op alle kritische consumenten
  - B op alle mensen die in supermarkten werken
  - C op alle mensen die tegen het eten van vlees zijn
  - D op alle mensen die werk zoeken of ander werk willen
- 1p 13 Wat laat de afbeelding van vlees uit een supermarkt in deze advertentie zien?
De afbeelding laat zien
- A hoe ingewikkeld het aangeboden werk kan zijn.
  - B hoe onbetrouwbaar veel Nederlands voedsel is.
  - C hoeveel contact met het buitenland voor het aangeboden werk nodig is.
  - D welke baan in de vleesverwerkende industrie wordt aangeboden.
- 1p 14 Wat is het belangrijkste doel van de advertentie?
- A de lezer amuseren
  - B de lezer informeren
  - C de lezer tot handelen aansporen
  - D de lezer waarschuwen

Tekst 4

- 1p 15 In de eerste alinea wordt de inhoud van de tekst ingeleid.
Hoe doet de schrijfster dat?
De schrijfster
- A geeft een volledige samenvatting van de tekst.
  - B noemt de aanleiding voor het schrijven van de tekst.
  - C schetst een beknopte geschiedenis van de diergeneeskunde.
  - D valt een bepaald standpunt aan.
- 1p 16 Welke bedoeling heeft de schrijfster met de tweede alinea van de tekst
Dierengekte?
Zij wil laten zien
- A dat alleen eigenaren over de behandeling van hun huisdieren beslissen.
  - B dat de mensen anders zijn gaan denken over het welzijn van dieren.
  - C dat gezelschapsdieren veel geld kosten.
  - D dat huisdieren beter dan andere dieren geholpen worden.

Gebruik onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 17 en 18.

We kunnen de tekst verdelen in vier delen:

Deel 1: alinea 1

Deel 2: alinea's 2 tot en met 4

Deel 3: alinea's 5 tot en met 7

Deel 4: alinea's 8 tot en met 11

- 1p **17** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2 (alinea's 2 tot en met 4)?
- A Kosten voor gezelschapsdieren
  - B Lagere tarieven bij de dierenarts
  - C Veranderende diergeneeskunde
  - D Voor- en nadelen van dierenliefde
- 1p **18** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3 (alinea's 5 tot en met 7)?
- A Effect van de medische behandeling
  - B Grote en kleine huisdieren
  - C Nieuwe ontwikkelingen, nieuwe vragen
  - D Toenemende kennis
- 1p **19** "Een hond die voor 600 euro is gekocht, wordt soms zonder bezwaar bestraald voor duizenden euro's." (regels 28-30) Hieruit blijkt, dat eigenaars soms heel veel over hebben voor hun dier.
→ Citeer de zin uit alinea 9 waarin een soortgelijk voorbeeld wordt genoemd.
- 1p **20** In alinea 5 zegt de heer Hellebrekers: "Er wordt steeds meer kennis vergaard."
→ Citeer de zin uit alinea 10 waarin hij hetzelfde beweert.
- 1p **21** In alinea 7 stelt Nienke Endenburg de vraag "Wil je dat ook?"
Welk antwoord geeft zijzelf op die vraag?
- A Alles wat technisch gesproken kan, moet je laten doen.
  - B Als je de tijd ervoor neemt, wen je overal aan.
  - C Het gaat wel om het dier, niet om wat de eigenaar leuk vindt.
  - D Om het geld hoeft je het niet te laten.
- 1p **22** Hoe zullen mensen volgens Hellebrekers van de KNMvD op de hoge behandelkosten gaan reageren?
- A Ze laten de beslissing aan de dierenarts over.
  - B Ze nemen een verzekering om de dierenartskosten te kunnen dragen.
  - C Ze zien af van verdere behandeling.
  - D Ze zoeken naar andere behandelmogelijkheden.
- 1p **23** In alinea 1 wordt gesteld: "In de diergeneeskunde is weinig meer te gek."
→ Geef uit alinea 11 een voorbeeld van dierengekte die niet bij de geneeskunde hoort.
Gebruik niet meer dan 10 woorden.

- 1p **24** Een schrijver kan in een tekst gebruik maken van:
- 1 feiten
  - 2 de eigen mening
  - 3 de mening van anderen.
- Waarvan maakt de schrijfster van deze tekst vooral gebruik?
- A** 1 en 2
B 1 en 3
C 2 en 3
- 1p **25** Wat is het belangrijkste doel van de schrijfster met deze tekst?
- A** amuseren
B informeren
C overtuigen
D tot handelen aansporen

Schrijfpodracht

Op jouw school is de Maatschappelijke Stage al bekend. Door het verrichten van vrijwilligerswerk tijdens schooltijd maak je kennis met de samenleving. Voor jouw eigen maatschappelijke stage heb je verband gelegd met je grootste hobby. Jij bent al jaren lid van de plaatselijke ruitervereniging. In je woonplaats heeft de Dierenbescherming enkele jaren geleden in een oude boerderij een rusthuis voor bejaarde paarden en geblesseerde sportpaarden opgezet, de "Wilhelminahoeve". Daar wilde jij graag je Maatschappelijke Stage doen. Je wist de docent die jouw voorstel moest goedkeuren, te overtuigen van het nut ervan. Verder kon je aantonen, dat het project ruimschoots voldeed aan de eisen die de school daaraan stelt. Zo heeft het rusthuis geen betaald personeel. Veel werk blijft daardoor liggen. Dat niet uitgevoerde werk omvat meer dan het minimum van 15 uren die de school verplicht heeft gesteld. Ook staat het tehuis binnen de toegestane grens van 20 kilometer vanaf jouw school.

Je kon snel twee klasgenoten voor jouw idee winnen. Het echtpaar dat het rusthuis leidt, wilde graag meewerken, op voorwaarde dat gemaakte afspraken zouden worden nagekomen en dat het werk goed zou worden uitgevoerd.

Jullie hebben in je stage allerlei werkzaamheden gedaan. Het parkje rondom de "Wilhelminahoeve" is grondig schoongemaakt en jullie hebben allerlei onderhoudskarweitjes in de stallen en het hoofdgebouw uitgevoerd.

De lerares die de website van jouw school bijhoudt, wil op de website informatie over een paar geslaagde maatschappelijke stages van het afgelopen schooljaar opnemen. Zij vraagt jou een artikel voor de website te schrijven over het project dat jij samen met je twee klasgenoten hebt uitgevoerd.

13p **26 Opdracht: een artikel voor de website**

Schrijf het artikel voor de website, over jouw maatschappelijke stage in het rusthuis voor paarden. Je mag gebruik maken van bovenstaande gegevens, maar je mag ook gegevens van je eigen school gebruiken of zelf gegevens bedenken.

Besteed in jouw artikel aandacht aan de volgende onderwerpen.

- Leg uit wat de bedoeling van een Maatschappelijke Stage is.
- Vermeld twee verschillende eisen die de school aan een project stelt.
- Geef aan waarom jij voor het werk in dit rusthuis hebt gekozen.
- Noem twee verschillende reacties uit jouw omgeving op deze keuze.
- Noem de twee voorwaarden die het tehuis aan jullie stelde.
- Beschrijf twee verschillende werkzaamheden die jullie in dit tehuis hebben verricht.
- Geef je eigen mening over het nut van de Maatschappelijke Stage.
- Geef twee verschillende argumenten voor je mening, uit bovenstaande tekst of van jezelf.

Maak er een samenhangend geheel van en zet er een passende titel boven.
Vermeld je naam en de klas waarin jij zit.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.